

TÜRK BANKALARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANALİZİ

SUSTAINABILITY ANALYSIS OF TURKISH BANKS

Prof. Dr. Sevgi GÖNÜLLÜOĞLU

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi – İşletme Bölümü -
Üretim Yönetimi ve Pazarlama Ana Bilim Dalı
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7225-7863>

Elif ÖZKURT

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Lisansüstü Eğitim Enstitüsü – Üretim Yönetimi ve
Pazarlama Ana Bilim Dalı – Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9765-2248>

ÖZET

Günümüzde sürdürülebilirlik konusu hem ülkemizde hem dünyada en önemli gündem maddelerinden birisidir. Yaşanan iklim krizi, küresel ısınma, kaynakların yetersiz kalmaya başlaması gibi birçok konu sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulamaktadır. Atık yönetimi, karbon ayak izini azaltmak, enerji ve su tasarrufu gibi çevresel faktörlerin yanı sıra sürdürülebilir bankacılık faaliyetleri gibi ekonomi faaliyetleri de sürdürülebilirliğin konusu olmaktadır. Sürdürülebilirliğin ekonomi açısından incelenmesi yönünde Türkiye’de faaliyet gösteren 3 bankanın 2023 yılına ait entegre faaliyet raporları incelenerek içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucuna göre sürdürülebilirlik faaliyetlerine önem verdikleri görülmektedir. İçerik analizi yapılan bankaların Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkı sağladıkları ve bu yönde stratejiler geliştirdikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Ekonomi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

ABSTRACT

Today, the issue of sustainability is one of the most important agenda items both in our country and in the world. Many issues such as the climate crisis, global warming, and insufficient resources emphasize the importance of the concept of sustainability. In addition to environmental factors such as waste management, reducing carbon footprint, energy and water saving, economic activities such as sustainable banking activities are also the subject of sustainability. In order to examine sustainability from an economic perspective, content analysis was carried out by examining the integrated activity reports of 3 banks operating in Turkey for 2023. According to the results of the content analysis, it is seen that they attach importance to sustainability activities. It was determined that the banks whose content analysis was conducted contributed to the United Nations Sustainable Development Goals and developed strategies in this direction.

Keywords: Sustainability, Sustainable Economy, Sustainable Development Goals

GİRİŞ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

05 Haziran-16 Haziran 1972 tarihleri arasında İsveç'in başkenti Stockholm'de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansında (Stockholm Konferansı) gelişmişlik seviyeleri ve sosyo-ekonomik yapıları birbirinden farklı birden fazla ülkenin "Çevre" konusu adı altında uluslararası alanda ilk defa toplanmışlardır. Bu açıdan bakıldığında Birleşmiş Milletlerin uluslararası çevre konusunda düzenlenen ilk büyük konferans olması, çevre politikalarının gelişiminde bir dönüm noktası olması, çevre ile ilgili 26 ilkeyi aydınlatan bir bildiri yayınlaması ve küresel anlamda çevre anlaşmalarının başlangıcı olması açısından önemli bir noktadadır. Konferansta Birleşmiş Milletler Çevre Programının (UNEP) kurulmasına karar verilmiş ve konferansın ilk günü olan 5 Haziran gününün "Dünya Çevre Günü" olarak belirlenmiştir. Norveç Başbakanı Gro Harlem Brundtland'ın başkanlığında kurulan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nca hazırlanan Brundtland Raporu'nda diğer adı ile "Ortak Geleceğimiz" Birleşmiş Milletler tarafından 1987 yılında yayınlanmıştır. Bu raporda "Sürdürülebilir Kalkınma" kavramı ilk kez kullanılmış ve "Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma" olarak tanımlanmıştır. Brezilya'nın Rio de Janeiro eyaletinde 3-14 Haziran 1992 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (Rio Konferansı) sonucuna göre ulusların çevreye duyarlı yönetim biçimlerini benimsemelerine yönelik önemli adımlar atılmıştır. 21 Mart 1994 tarihinde yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine ülkemiz 2004 yılında katılmıştır. Rio Konferansında alınan kararların takip edilmesi ve paydaş ülkelerin uyumlu hale getirilebilmesi için 26 Ağustos - 4 Eylül 2002 tarihleri arasında, Johannesburg'da "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi" gerçekleştirilmiştir. 1992 Rio konferansından 20 yıl sonra, 20 - 22 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rio de Janeiro'da BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) düzenlenmiştir. Rio+20 Zirvesi sonucunda "İstedığımız Gelecek" isimli yol haritası oluşturulmuştur. 27 Eylül 2015 tarihinde, New York'ta, 17 hedef ve 169 alt hedef olarak "Gündem 2030: BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi Sosyal Bilimler alanında yapılan araştırmalarda en sık kullanılan yöntemlerden bir tanesidir. Bu çalışmada içerik analizi tekniği kullanılmış olup, örneklem grubu olarak da sürdürülebilirlik faaliyetlerine önem veren banka sektöründe faaliyet gösteren Türk bankalarından Akbank, Ziraat Bankası ve Vakıfbank tercih edilmiştir.

Örneklem grubundaki Türk bankaları seçilirken, 2023 yılına ait entegre faaliyet raporları incelenmiş olup, sürdürülebilirliğe ve Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçlarına katkıda bulunmuş olmasına dikkat edilmiştir.

AKBANK ÖRNEĞİ

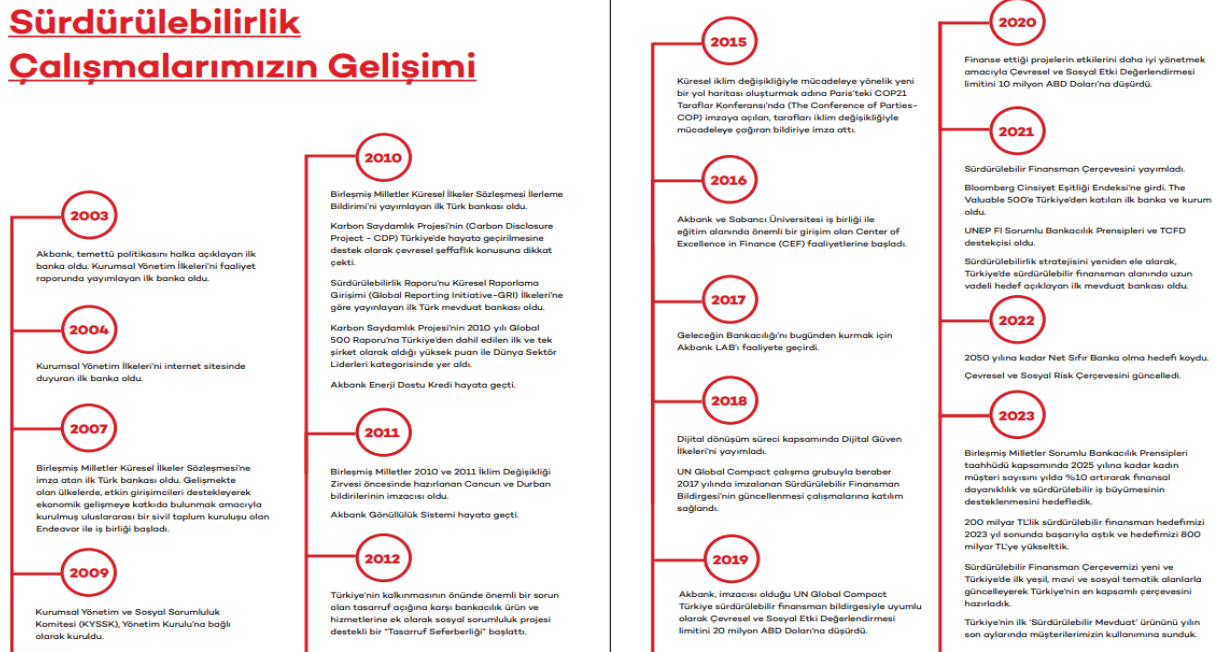
Akbank'ın 2023 yılına ait entegre faaliyet raporu incelendiğinde sürdürülebilirlik yolculuklarını "Sürdürülebilir Finansman, İnsan ve Toplum, Ekosistem Yönetimi ve İklim Değişikliği" konulu 4 (dört) ana başlık altında topladığı görülmektedir.

Şekil 1. Akbank'ın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda belirtilen Sürdürülebilirlik Yolculuğu

Akbank'ın Sürdürülebilirlik yolculuğuna ilişkin çalışmalar incelendiğinde kredi portföyünü iklim değişikliğine olan etkisini sıfırlayarak 2050 yılına kadar “net-sıfır banka” olmayı hedeflediklerini ve bu kapsamda portföylerinin karbonsuzlaşma, 2021 yılında yayımladıkları Sürdürülebilir Finansman Çerçevesini 2023 yılında Türkiye’de ilk olacak şekilde yeşil, mavi ve sosyal tematik alanlarla güncellediklerini, yenilenebilir enerji kategorisinde 2023 yılında sağladığımız proje finansman kredilerimizle yaklaşık 130 bin tCO2 e azaltımına katkı sağladıklarını, kurumsal, ticari ve karma ticari şubelerinin sürdürülebilir finansman alanındaki farkındalığını artırmak için kurum bünyesindeki temel sürdürülebilirlik, sürdürülebilir finansman ve iklim değişikliğine giriş eğitimlerini kurumsal ve ticari şubelerinde %100’ünde, karma ticari şubelerin ise yarısından fazlasında tamamladıklarını, 2023 yılında Sınırdaki Karbon Düzenlemesi ve Yeşil Dönüşüm Çalıştayı gerçekleştirdiklerini, Çimento, demir-çelik, enerji gibi karbon yoğun sektörler olmak üzere, çevresel ayak izi yüksek olan alüminyum, gübre, kimya, otomotiv, plastik, tekstil sektörlerindeki müşterilerini de sektörel taleplerini, trendleri ve en iyi uygulamaları göz önünde bulundurarak yeşil dönüşüm konusunda teşvik ettiklerini ve yeşil yatırımlara ihtiyaç duyan müşterilerine de öneriler sunduklarını, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji başta olmak üzere yeşil teknoloji yatırımları ve temiz ulaşım için çalışmaya devam ettiklerini, tükettikleri enerjiyi, suyu ve kağıdı bilinçli kullanarak yenilenebilir kaynaklara yatırım yaparak iklim değişikliği konusunda çalışanlarını bilinçlendirerek operasyonlarına kaynak verimliliğini entegre ederek sıfır karbon emisyonlu banka olmayı hedeflediklerini belirtilmiştir.

Sürdürülebilirlik Çalışmalarımızın Gelişimi

Şekil 2. Akbank'ın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda belirtilen Sürdürülebilirlik Çalışmalarımızın Gelişimi

Odak Alanları ve Öncelikli Konularımız	Hedeflerimiz	KPI'lar	2021	2022	2023	Akbank Olarak Katkılarımız	İlgili SKA
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ - ÇEVRESEL AYAK İZİNİ AZALTIRKEN İKLİM RİSKİNİ YÖNETİYORUZ							
<ul style="list-style-type: none"> Portföy Etkisi ve Maruziyeti Çevresel Ayak İzimiz 	<ul style="list-style-type: none"> 2050 yılına kadar operasyonel ve portföy emisyonlarımızı azaltarak net sıfır banka olmak 	<p>Su tüketimi</p> <p>Kapsam 1 emisyonlar</p> <p>Kapsam 2 emisyonlar</p> <p>Kapsam 3 emisyonlar</p>	<p>144.450 m³/yıl</p> <p>11.102* ton CO₂e</p> <p>26.300 ton CO₂e</p> <p>10.169 ton CO₂e</p>	<p>184.583 m³/yıl</p> <p>12.485* ton CO₂e</p> <p>15.415 ton CO₂e</p> <p>11.195 ton CO₂e</p>	<p>170.542 m³/yıl</p> <p>11.932 ton CO₂e</p> <p>0 ton CO₂e</p> <p>9971 ton CO₂e</p>	<p>2050'ye Kadar Net Sıfır Banka Olma Yolunda Adımlar</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023'te operasyonel emisyonlarımızı 2019 baz yılına göre %02 azalttık. 1,5°C senaryosuna uygun olarak ara emisyon azaltım hedefimizi belirledik. 2030'a kadar Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarımızın %90 azaltımını 2023 yılı boyunca (E-borun kullanan elektrikliğin %100'ünü yenilenebilir kaynaklardan sağlıyoruz. Enerji verimliliği ve atık yönetiminde kapasite geliştirme devam ettik. 251 şubemizde ISO 50001 (Enerji Verimliliği Yönetimi) & 14001 (Çevresel Yönetim) eğitimleri tamamlandı. (toplam 562 şube) <p>Portföy emisyonlarımızın dekarbonizasyonu</p> <ul style="list-style-type: none"> Kurumsal, ticari ve KOBİ kredi portföyümüzü içerecek çeşitli varlık sınıfları için PCAF⁽¹⁾ metodolojisine uygun olarak Kapsam 3 Kategorisi 15 emisyonlarımızı hesapladık. Öncelikli karbon yoğun sektörler için ara emisyon azaltım hedeflerini belirledik. Müşterilerimize karbon ayak izlerini hesaplamaları için dijital araçlar sunduk. Müşterilerimizin Sürdürülebilirlik Karbon Düzeneleme Mekanizması konusundaki farkındalığını arttırmak için çalışmalar düzenledik. Tüm Proje Finansman kredileri için lokasyon ve sektör bazlı iklim riskleri analiz edildi. <p><small>(*) Kısak emisyonlar, diğer değerler ise önceki hesaplamaya göre revize edilmiş ve tabiiya yanattır.</small></p> <p><small>(1) Karbon Muhasebesi Finansalın Ortaklığı.</small></p>	

Şekil 3. Akbank'ın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda belirtilen Hedeflerinin Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçlarına Katkısı

Akbank'ın 2023 yılına ait Entegre Faaliyet Raporu Başlığı	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçlarına Katkısı
Sürdürülebilir Finans - Yeşil ve Kapsayıcı Dönüşüm İçin Sürdürülebilir Finans	7-Erişebilir ve Temiz Enerji 8-İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9-Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 13-İklim Eylemi 15-Karasal Yaşam
İnsan ve Toplum - İnsan Ve Toplumu Güçlendiren Adımlar	4-Nitelikli Eğitim 5-Toplumsal Cinsiyet Eşitliği 8-İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 10-Eşitsizliklerin Azaltılması 17-Amaçlar İçin Ortaklıklar
Ekosistem Yönetimi - Şirketleri ve Finansal Sağlığı Destekleyen Yenilikçi Ürün Ve Hizmetleri	4-Nitelikli Eğitim 8-İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 9-Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı 10-Eşitsizliklerin Azaltılması 17-Amaçlar İçin Ortaklıklar
İklim Değişikliği - Çevresel Ayak İzini Azaltırken İklim Riskini Yönetmek	7-Erişebilir ve Temiz Enerji 13-İklim Eylemi 15-Karasal Yaşam

ZİRAAT BANKASI ÖRNEĞİ

Ziraat Bankası'nın 2023 yılına ait entegre faaliyet raporu incelendiğinde iklim krizi ile mücadeleye katkı ve sıfır karbon ekonomisine geçiş süreci de dâhil olmak üzere çevresel sürdürülebilirliği öncelikli bir konu olarak kabul ettiklerini, İklim krizi ile mücadelenin ve sıfır karbon ekonomisine geçişin üretici sektörlerin değer zincirleri üzerinde oluşturacağı baskıların ve olumsuzlukların giderilmesine yönelik yatırımların hayata geçirilmesine katkıda bulunduğunu, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, verimli mobilite ve döngüsel ekonomi alanlarındaki teknolojik gelişmelerin birer fırsata dönüştürülmesine kaynak yapısı ile katkıda bulunduğunu, Sürdürülebilirliğin evrensel kabul görmüş ilkelerinin iş modeline ve süreçlerine entegre edilmesi hedefiyle projeler geliştirir ve hayata geçirdiğini, ve bu bağlamda BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA) katkıda bulunduğu alanlara odaklandığı, Ulusal

ve uluslararası ölçekte çok taraflı sürdürülebilirlik inisiyatiflerinde ve iş birliği platformlarında yer alarak ve aktif görevler üstlenmeyi hedeflediği görülmektedir.

Şekil 4. Ziraat Bankası'nın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda Doğrudan/Dolaylı Katkıda Bulunduğu Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları

SKA	ABH Hedef	Katkı Sağlayan Faaliyetler
Hedef 16.5: Yolsuzluk ve rüşvetin tüm türlerini ciddi miktarda azaltmak	Hedef 16.5: Yolsuzluk ve rüşvetin tüm türlerini ciddi miktarda azaltmak	Ziraat Bankası'nda hayata geçirilen kurumsal yönetim uygulamaları, insan kaynakları yönetimi, ücretlendirme politikaları, tırsat etliği
Hedef 16.6: Her düzeyde etik, hesap verilebilir ve şeffaflık artırılmak	Hedef 16.6: Her düzeyde etik, hesap verilebilir ve şeffaflık artırılmak	
Hedef 16.7: Çevre, iklim, kısıplama, kalıtım ve tırsatlı kaynak alması her düzeyde sağlanmak	Hedef 16.7: Çevre, iklim, kısıplama, kalıtım ve tırsatlı kaynak alması her düzeyde sağlanmak	
Hedef 17A: Ürün vadeli borç, sürdürülebilirliğine uygun, uygun olan durumlarda, borç finansmanı, borç yardımı ve borçtan yeniden yapılandırılması teşvik etmeyi hedefleyen esgilerdeki politikalar yoluyla, gelişmekte olan ülkelerde yardım etmek ve borç yükünü azaltmak için uygun borçlanma yokolu ülkelerin dış borçlarını ele almak	Hedef 17A: Ürün vadeli borç, sürdürülebilirliğine uygun, uygun olan durumlarda, borç finansmanı, borç yardımı ve borçtan yeniden yapılandırılması teşvik etmeyi hedefleyen esgilerdeki politikalar yoluyla, gelişmekte olan ülkelerde yardım etmek ve borç yükünü azaltmak için uygun borçlanma yokolu ülkelerin dış borçlarını ele almak	Ulusal ölçekte kalıtım ve yatırım projeleri ile konut sektörüne sağlanan finansman, yeşil ekonomiye destek, kültürel miras katkı
Hedef 17.16: Gelişmekte olan ülkelerde başta olmak üzere tüm ülkelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaştırılacak sürdürülebilirlik için bilgi, uzmanlık, teknoloji ve finansal kaynakların paylaşımı ve serbest eden çok paydaş ortaklıklarının tanınacağıyla Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel İş Birliği geliştirmek	Hedef 17.16: Gelişmekte olan ülkelerde başta olmak üzere tüm ülkelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaştırılacak sürdürülebilirlik için bilgi, uzmanlık, teknoloji ve finansal kaynakların paylaşımı ve serbest eden çok paydaş ortaklıklarının tanınacağıyla Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel İş Birliği geliştirmek	Tematik kalkınma bazında bankanın sektörlerine sağlanan finansman, İİİ ve çözümlü işbirlikleri, operasyonel çalışmalar, kurumsal yönetim uygulamaları ve raporlama çalışmalarını
Hedef 17.17: Ortaklıkların tecrübelerinden ve kaynak yaratma stratejilerinden yararlanarak etki kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak	Hedef 17.17: Ortaklıkların tecrübelerinden ve kaynak yaratma stratejilerinden yararlanarak etki kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak	

Şekil 5. Ziraat Bankası'nın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda Katkıda Bulunduğu Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları

Ziraat Bankası, kurumsal stratejilerini merkeze alarak oluşturduğu iş modeli ve güçlü yönetim sistemiyle ekonomik, çevresel ve sosyal değer yaratmaktadır. Bu döngü sayesinde büyümeye ve daha da gelişmeye devam eden banka, söz konusu süreçte 160 yıllık deneyim ve bilgi birikiminden de yararlanmaktadır.

Strateji	İlgili Sermaye Çeşit	İlgili Paydaş	Katkıda Bulunan SKA	GRI	SASB
İstisnai Bütçe	Finansal Sermaye	Hissedarlar Müşteriler		3-3, 208-1, 201-2, 201-3, 201-4, 202-1, 202-2, 203-1, 203-2	
Gelişen İş Modeli	Finansal Sermaye Üretimsiz Sermaye Fikri Sermaye	Müşteriler		3-3	
Gelişen Teknolojik Altyapı	Finansal Sermaye Fikri Sermaye İnsan Sermayesi	Müşteriler Çalışanlar		3-3, 480-1, 418-1	
Yeni ve Yeterli Yatırımlar	Finansal Sermaye Fikri Sermaye İnsan Sermayesi	Müşteriler Çalışanlar		3-3, 480-1, 418-1	
Gelişen Organizasyon ve Kurumsal Yapı	Finansal Sermaye Üretimsiz Sermaye Fikri Sermaye Sosyal ve İktisadi Sermaye	Çalışanlar		3-3, 401-1, 401-2, 401-3, 402-1, 403-1, 403-3, 403-5, 403-6, 403-7, 403-8, 404-1, 404-2, 404-3	
Platform Bankacılığı	Finansal Sermaye Üretimsiz Sermaye Sosyal ve İktisadi Sermaye	Müşteriler		3-3, 486-2, 417-1, 417-2, 417-3	
Global Banka	Finansal Sermaye Üretimsiz Sermaye Fikri Sermaye İnsan Sermayesi Sosyal ve İktisadi Sermaye Doğal Sermaye	Müşteriler Çalışanlar Tedarikçiler Hissedarlar		3-3, 48-1, 414-1, 415-1	
Sermamli Bankacılık	Finansal Sermaye Üretimsiz Sermaye Fikri Sermaye İnsan Sermayesi Sosyal ve İktisadi Sermaye Doğal Sermaye	Düzenleyici Kurumlar Uluslararası Finansal Kurumlar ve Yatırımcılar Kredi Müşterileri Sosyal ve İktisadi Sermaye Sektörel Birlik ve Organizasyonlar		3-3, 205-1, 205-2, 205-3, 206-1, 207-1, 207-2, 302-1, 302-2, 302-3, 302-4, 302-5, 303-1, 303-2, 303-3, 303-4, 303-5, 303-6, 303-7, 303-8, 304-1, 304-2, 304-3, 304-4, 304-5, 304-6, 304-7, 304-8, 304-9, 304-10, 304-11, 304-12, 304-13, 304-14, 304-15, 304-16, 304-17, 304-18, 304-19, 304-20, 304-21, 304-22, 304-23, 304-24, 304-25, 304-26, 304-27, 304-28, 304-29, 304-30, 304-31, 304-32, 304-33, 304-34, 304-35, 304-36, 304-37, 304-38, 304-39, 304-40, 304-41, 304-42, 304-43, 304-44, 304-45, 304-46, 304-47, 304-48, 304-49, 304-50	

Ziraat Bankasının 2023 yılına ait entegre faaliyet raporunda birçok alanda yaptığı faaliyetler ile Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçlarından bir çok amaca katkıda bulunduğu görülmekte olup, hemen hemen tüm stratejilerde Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçlarından “8-İnsana Yakıyır İş ve Ekonomik Büyüme”ye ve “9-Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı”ya katkıda bulunduğu görülmektedir.

Şekil 6. Ziraat Bankasının 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda Çevresel Sürdürülebilirlik Katkısı

Ziraat Bankasının 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporunda Çevresel Sürdürülebilirlik faaliyetleri incelendiğinde; ekosistemin uzun vadede varlığını sürdürmesinde en önemli tehditlerden biri olan insan kaynaklı iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında tüm süreçlerinde doğrudan ve dolaylı sera gazı emisyonlarını azaltma amaçlı çalışmalar yürüttüğü, su kaynaklarının verimli kullanımı ve etkin bir atık su yönetimiyle su tasarrufu konusunda ulusal ve uluslararası standartlara uyum göstermekte olduğu, 2023 yılında tadilatını tamamladığı 103 şubede yaptığı çalışmalar ile yaklaşık %40 oranında su tasarrufu sağladığı, şubelerinde ve şubelerin bulunduğu lokasyonlarda atık su yönetim direktiflerine göre proje ve uygulama revizyonları gerçekleştireceği ve “Sıfır Atık Yönetmeliği” gereğince Ziraat Bankası’nın yurt genelindeki tüm hizmet binaları ayrı birer “Tesis” olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın Entegre Çevre Bilgi Sistemi’ne (EÇBS) tanımlandığı, toplam 1.820 hizmet binası için “Sıfır Atık Belgesi” başvurusunda bulunduğu ve 1.476 hizmet binasına “Belge” aldığı belirtilmektedir.

VAKIFBANK ÖRNEĞİ

Şekil 7. Vakıfbank'ın 2023 Yılına Ait Entegre Faaliyet Raporu Sürdürülebilir Bankacılık

Vakıfbank'ın 2023 yılına ait entegre faaliyet raporu incelendiğinde; ekonomik, sosyal ve çevresel alanlardaki sürdürülebilirlik stratejisi ve politikalarını oluşturmanın yanı sıra bu strateji ve politikaları Banka faaliyetlerine entegre ederek performansının takip edildiği, küresel çevre sorunlarından biri olan iklim değişikliği ile mücadeleye katkı sağlamak üzere; şirketlerin emisyon azaltım hedeflerinin belirlenmesini sağlama ve özellikle de özel sektördeki iklim geçiş sürecini yönlendirme amacıyla CDP, Global Compact, Dünya Kaynakları Enstitüsü (WRI) ve Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) arasındaki bir ortaklık ile oluşturulan Bilim Temelli Hedefler girişimine (Science Based Targets initiative) 2019 yılında katılarak karbon emisyonu azaltım taahhüdünü açıklayan ilk Türk kamu kuruluşu olduğu açıklanmıştır. Firmaların iklim değişikliği ile mücadeleye katkıda bulunmalarını sağlayan ve global bir organizasyon olan Science Based Targets Initiative (SBTi) bilim temelli hedefler girişimi olarak da bilinen SBTi tarafından onaylanan ilk Türk Bankası olduğunu da açıklamıştır. a 2015 yılından bu yana Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project-CDP) İklim Değişikliği Programı'na katılım sağlayarak iklim değişikliği stratejisi, yönetişimi, risk yönetimi ve karbon emisyon miktarı ve bu konulardaki hedeflerimizi uluslararası yatırımcılar ve kamuoyu ile paylaştıklarını da belirtmişlerdir.

Önceliklerimiz ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımımız

**VAKIFBANK OLARAK ÖNCELİKLİ
KONULARIMIZI BM SKA'LARI İLE
EŞLEŞTİRİYORUZ.**

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINA
OLAN KATKIMIZI ŞEFFAF BİR ŞEKİLDE
PAYLAŞIYORUZ.**

Öncelikli Konularımızın Sermaye Ögesi ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile İlişkisi*

2015 yılında Birleşmiş Milletler (BM) üye ülkeler tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) gezegenimizin ortak geleceğine yönelik bir eylem ve çağrı niteliğindedir. BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları sürdürülebilirlik yaklaşımımızın referansları arasında olup bu kapsamda faaliyetlerimizde BM SKA'lara sadık olarak katkı sağlanmaya önem veriyoruz.

Vakıfbank olarak öncelikli konularımız BM SKA'ları ile eşleştiriyor ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına olan katkımızı şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz.

Öncelikli Konular	İlgili BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı	İlgili Sermaye Ögesi
Çalışan Sağlığı ve Memnuniyeti	3, 4, 5, 8, 10	👤 🏡
Dijital Dönüşüm	8, 9, 12, 13, 17	📱 🌐 🏡
Finansal İstikrar ve Şeffaflık	5, 8, 10	👤 🏡
Finansal Kapsayıcılık	5, 8, 9, 10	👤 🏡
Finansal Okuryazarlık	4, 5, 8, 10	👤 🏡
Finansal ve Ekonomik Performans	8	🏡
Finansal Olmayan Performans	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17	👤 🏡 🌐 🏡
İklim Değişikliği ve Banka Çevre Performansı	4, 13, 15	🌐 🏡
İnsan Kaynakları	8, 9, 12, 13, 17	👤 🏡
İnsan Hakları	4, 5, 8, 10	👤 🏡

Öncelikli Konular	İlgili BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı	İlgili Sermaye Ögesi
İş Ettiği	16	👤 🏡
Kapasite Geliştirme ve Yetenek Yönetimi	4, 5, 8, 10	👤 🏡
Kurumsal Yönetim	8, 16	👤 🏡
Müşteri Deneyimi ve Memnuniyeti	8, 9, 10	👤 🏡
Paydaş İlişkileri ve Şeffaflık	8, 10, 16	👤 🏡
Risk Yönetimi	8, 16, 17	👤 🏡
Sistem Sürdürülebilirliği ve Yeni Güvenlik	8, 9, 12, 17	👤 🏡
Sorumlu Finansman ve Sürdürülebilir Kalkınma	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17	👤 🏡
Tedarikçi Yönetimi	3, 4, 8, 12, 13, 16	👤 🏡
Toplumsal Sorumluluk	4, 5, 10, 17	👤 🏡
Uyum ve Denetim	8, 16	👤 🏡

Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından 17 amaçtan 7 tanesi ile doğrudan ilişkili olduğu, sürdürülebilirlik yaklaşımları doğrultusunda stratejiler geliştirdikleri görülmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülkemizde Banka sektöründe faaliyet gösteren Akbank, Ziraat Bankası ve Vakıfbank'ın 2023 yılına ait entegre faaliyet raporlarında sürdürülebilirlik ile ilgili kısımları incelenmiştir. Raporlarda sürdürülebilirlik kriterlerini stratejik açıdan incelendiğinde bankaların uzun vadeli planlarını ve mevcuttaki durumlarının değerlendirildiğini, ekonomi kriteri incelendiğinde bankanın ekonomi faaliyetlerini, çevresel kriterleri incelendiğinde iklim değişikliği doğal kaynakların kirlenmesi, tükenmesi ve atık yönetimi faaliyetlerini ve son olarak sosyal kriterleri incelendiğinde bankaların sosyal durumlarının incelendiği görülmektedir. Entegre Faaliyet Raporlarında bir diğer önemli kısım ise Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkı sağladıkları ve bu yönde stratejiler geliştirdikleri olmuştur. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından 8 numaralı amaç olan İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme amacı en sık tekrar eden amaç olduğu görülmektedir. Ülkemizin yürüttüğü atık yönetimi, çevre kirliliğinin önlenmesi ve yenilenebilir enerji gibi çevremizi ilgilendiren konularda bankacılık faaliyetlerini de kapsayan yasaların yaygınlaştırılması sürdürülebilirlik konusunda önemli bir adım olacaktır. Sonuç olarak bankaların sürdürülebilirlik bağlamında uzun vadeli stratejiler geliştirmesi sadece kurumsal kimliklerine değil toplumsal olarak da fayda sağlayacaktır. Ayrıca dünyada ve ülkemizde sürdürülebilirlik uygulamalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda iç ve dış paydaşlara önemli görevler düşmektedir.

KAYNAKÇA

AKBANK (2024). Akbank 2023 Entegre Faaliyet Raporu. 07 Aralık 2024 tarihinde Akbank resmi web sitesinden: <https://www.akbankinvestorrelations.com/tr/images/pdf/akbank-2023-entegre-faaliyet-raporu.pdf> adresinden alınmıştır.

ZİRAAT BANKASI (2024). Ziraat Bankası 2023 Entegre Faaliyet Raporu. 12 Aralık 2024 tarihinde Ziraat Bankası resmi web sitesinden: https://www.ziraatbank.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri-ZB/finansal-bilgiler/Documents/2023_entegre_faaliyet_raporu.pdf adresinden alınmıştır.

VAKIFBANK (2024). Vakıfbank 2023 Entegre Faaliyet Raporu. 13 Aralık 2024 tarihinde Vakıfbank resmi web sitesinden: https://vbassets.vakifbank.com.tr/bankamiz/yatirimci-iliskileri/Entegre%20Faaliyet%20Raporlar%c4%b1/2023_entegre_faaliyet_raporu.pdf adresinden alınmıştır.

<http://www.surdurulebilirlikkalkinma.gov.tr> (Erişim Tarihi: 09.09.2024)

<https://www.mfa.gov.tr/surdurulebilir-kalkinma.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 09.09.2024)